

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 88. — STEV. 88.

NEW YORK, SATURDAY, APRIL 14, 1923. — SOBOTA, 14. A PRILA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

SENATOR BORAH JE OBSODIL VOJNO

Rekel je, da je vojna zločin, izvršen v velikanskem obsegu. Tudi je mnenja, naj spravi Evropa svoje zadeve v red ter preneha z neprestanimi šikanami. — Pred narodom je treba priprosto in odkrito govoriti. — Zakaj se narodi obrožujejo.

New York, 13. aprila. — Senator Borah je imel včeraj zvečer na letnem banketu American Paper and Pulp Association v Waldorf-Astoria hotelu nagovor, v katerem je rekel, da mora priti svet konečno do spoznanja, da ni vojna ničesar drugega kot zločin v velikanskem obsegu in da bi mogel med narodi zavladati resničen mir šele potem, ko bodo prišli do tega spoznanja.

Senator je omenil s par besedami misijo lorda Roberta Cecilija, ki je prišel semkaj, da agitira za Ligo narodov ter za ameriški vstop v Ligo. Rekel je, da imajo gostje iz drugih dežel pravico do polne in odkritosrčne obrazložitve ameriškega stališča.

Dovmil je, da si želi Evropa mir, če bi zahteval tak mir polno enakost in pravico in v dokaz svojih trditve je omenil, da je bilo v zadnjih treh letih v Evropi dvajset vojn.

Ko se je zavzel za presto in javno razpravo glede vseh vprašanj, tikajočih se miru, je rekel:

— Diskreditirani načini izražanja, katerega se poslužuje diplomacija, ima še vedno svoje mestno, kjer sta prikrivanje in varanje del igre, a pred narodom, ki hoče čuti resnico, moramo govoriti priprosto in odkrito.

V nadaljnjem poteku svojega govorja je rekel senator Borah:

— V tej naši deželi imamo da nes zelo odličnega posetnika, lorda Cecilija, moža, o katerem sem prepričan, da je odkritosrčen za govornik miru. Pred par dnevi je govoril v tem mestu ter nam nudil zelo zanimivo razpravo, tikačjo se miru. Prvi del njegovega govorja pa je opisoval razmere v Evropi v sedanjan času in sicer glede oboroževanja, glede velikanskih vojaških naprav ter smrtonosnega orožja, katero izdelujejo ter izpoljujejo v namenu, da izvrše umore v masah. Opozoril nas je na dejstvo, da je Evropa v današnjih dneh večja oborožena taborišč kot pa je bila v pričetku svetovne vojne, katero so baje vojevali, da odpravijo enkrat za vselej vojno ter bedo, ki je načrana posledica vojne.

— Kakor je prišlo do tega? Kdo je uveljal te velikanske vojaške naprave? Kateri narodi so se na novo težko borožili, bolj kot so bili kedaj oboroženi? Gotovo ne narodi, s katerimi smo se vojevali. Te velikanske vojaške naprave so uveljavili zmagale v velikem boju. Proti kateremu pa se obračajo ta velikanska oboroževanja? Gotovo ne proti Avstriji in tudi ne proti Madžarski. Tudi proti Nemčiji ne, če upoštevamo njen sedanj položaj. Proti katerim narodom se torej oborožujejo? Proti onim, s katerim so bili zvezani v svetovni vojni. Vsako drugo pojasnilo je izključeno.

— Edini temelj za mednarodne zadeve je na končni rešitev mogoča le v slučaju, da sprejme Francije načrt ameriškega državnega tajnika Hughesa. Trdi pa kljub temu, da ne smo industrijski in deželi izgubili nobenega časa pri otvorjenju ofenzive, ki naj bi brez ozira na to, kaj delajo kabineti.

Dernburg, zastopnik demokratske stranke, pravi v Tageblattu: "da je nemška sovdežba pri neoficijelnih posvetovanjih neizognibna in da se moramo na vsak način izogniti obdolžnosti, da molimo, ko bi morali govoriti."

Dernburg pa vidi v nadalnjem, da je končna rešitev mogoča le v slučaju, da sprejme Francije načrt ameriškega državnega tajnika Hughesa. Trdi pa kljub temu, da ne smo industrijski in deželi izgubili nobenega časa pri otvorjenju ofenzive, ki naj bi brez ozira na to, kaj delajo kabineti.

Nobena tajnost ni več, da ima vladu pripravljene predloge, a vsebina teh predlogov se ne razlikuje dosti od zadnje ponudbe, ki je bila poslana v Pariz, a ne objavljena. Neizpremenjena je ostala skupna svota vojne odškodnine v znesku tridesetih tisoč milijonov zlatih mark.

Kot se je izvedelo sedaj, bo ta predlog nanovo otvoril vprašanje varnosti in jamstev, in Nemci zahtevajo definitivno obljubo Francije proti novim invazijam ter uporabi vojaške sile. Če bodo Franci privolili v to, bo Nemčija pripravljena napraviti iz Porenske neodvisno državo v zvezi z nemško državno federacijo.

TURKOM NE UGAJA FRANCKI PROTEST.

Carigrad, Turčija, 13. aprila. — Turška nacionalistična vlada v Angori je baje mnenja, da je francoski protest proti koncesijam, podprtih v tem obdobju, v tem krajem, povsem neutemeljen.

Nacionalistični komisar za javna dela pravi, da ni prejšnja turška zbornica nikdar odobrila koncesije, ki so bile leta 1914 podljene Francozom in da nima vselej tega v tem oziru nobenih postavnih obveznosti.

DUHOVNIK USTRELIL SVOJEGA ŽUPNIKA

Prijatelji ustreljenega župnika domnevajo, da je bil morilec blazen. — Morilec je bil kaplan ter izvršil grozno dejanje pri obedu.

Kalamazoo, Mich. 13. aprila. — Včeraj zvečer je bil arretiran Rev. Charles Dillon, pomožni župnik St. Augustine katoliške cerkve, obdelovan, da je ustrelil Rev. Henry O'Neill, župnika. Prijatelji umorjenega župnika izjavljajo, da je bil morilec najbrž blazen v času, ko je izvršil umor.

Umor je bil izvršen pri večerji v župnišču in edina priča tragedije je bil Rev. Mac Cullogh, nadaljni duhovnik iz tujašnjega okraja. Dillon je oddal štiri strele ki so vsi zadeli.

Priča izjavlja, da je padel ustreljeni župnik na tla ter vztrkal: — Ustrelil me je. — Par trenutkov pozneje je bil mrtev. Morilec je nato potegnil iz žepa stekleničko s svetim oljem ter zahotel, da naj podeli McCullogh umirajočemu zakramente za umrajoče. Morilec je šel nato k telefonu ter hladno pozval policijo in coronerja.

Soglasno s priznanjem, katero je podal Rev. Dillon policijskemu načelniku, okrajnemu pravdačku in šerifu, ga je dovedla do smora, kajti župnik je baje grdo postopal z njim.

— Raynal je z menoj brez respektja, odkar sem prišel p. e. tri najstni meseci semkaj iz St. Philips pri Battle Creeku. — je rekel morilec. — Zavzel je proti meni: stališče carja.

— Postopal je z menoj kot je mahanje dečka ter mi ni dovolil obiskovati drugih župnjal ali se na kak drugi način vdeležiti življenja cerkvene občine. Opravljati sem moral le najnižja dela.

— Zaman sem protestiral in včeraj zvečer, tokom večerje, ko sva se prepričala vseh tega, da je rekel morilec. — Zavzel je proti meni: stališče carja.

— Postopal je z menoj kot je mahanje dečka ter mi ni dovolil obiskovati drugih župnjal ali se na kak drugi način vdeležiti življenja cerkvene občine. Opravljati sem moral le najnižja dela.

— Odšel sem v svojo sobo, a nisem pričel spravljati skupaj svojih stvari, pač pa poiskal sv. sv. reke. Vzel sem tudi stekleničko s svetim oljem ter cdšel zopet nazdol, kjer sta jedla O'Neill in Rev. Coullough.

— Hotel sem nudit Rev. O'Neillu priliko, da se skesa in izpove, predno bi ga ubil, a ko sem stopil v sobo, in je videl on v moji roki revolver, je prijet za solnicu ter jih hotel vreči vame. Tedaj pa sem ustrelil enkrat in nato še dvakrat. Ne spominjam se dobrot, kaj se je zgordilo pozneje.

Rev. O'Neill je postal župnik St. Augustine cerkve, ena največjih župnjal v Ameriki, leta 1921. Prej je bil župnik v Dowagiacu. Charles Blaney, neki faran, je rekel:

— Bilo je splošno znano že dlje časa, da je Rev. Dillon duševno zmeden. To svojo zmedenost je kazal na različne načine. Škof Gallagher ga je poslal semkaj, ker je domneval, da mu bo bivanje v tem kraju koristilo.

LENIN SE BAJE ZOPET BOLJŠE POČUTL.

Moskva, Rusija, 11. aprila. — Danes je bil oficijelno objavljeno, da se je zdravstveno stanje ministra podjetja Chesterju in tovarjem, povsem neutemeljen.

Nacionalistični komisar za javna dela pravi, da ni prejšnja turška zbornica nikdar odobrila koncesije, ki so bile leta 1914 podljene Francozom in da nima vselej tega v tem oziru nobenih postavnih obveznosti.

KEMAL PAŠA IN NJEGOVA NEVESTA.

Slika nam kaže voditelja nacijon alističnih Turkov, Kemal paša, in njegovo nevesto, ki ga spremlja na vseh vojnih pohodih.

MOKRE NOVICE IZ SUHE AMERIKE

KOT JE POROČANO, SO NAPADLI V PHILADELPHIJI ZVEZNİ PROHIBICIJSKI AGENTI 80 GOSTILEN IN SALONOV TER ZAPLENILI VELIKANSKE ZALOGE ŽGANJA, VINA IN DOBREGA PIVA.

Philadelphia, Pa. 13. aprila. — Italijanski ministrski predsednik Mussolini je bil zadnje dni dvakrat v smrtni nevarnosti. Nanj sta bila vpravljena dva atentata na laškega ministrskega predsednika Benita Mussolinija.

TEKOM ZADNJIH PAR DNI STA BILA VPRORIZERJENA DVA ATENTATA NA LAŠKEGA MINISTRSKEGA PREDSEDNIKA BENITA MUSSOLINIJA.

Pariz, Francija, 13. aprila. — Italijanski ministrski predsednik Mussolini je bil zadnje dni dvakrat v smrtni nevarnosti. Nanj sta bila vpravljena dva atentata.

Vest o atentatih je zadržala laška cenzura. Tako že vsa zatrjuje neki tukajšnji list.

Najprej ga je hotel usmrtili v Giglia palaci vojak kraljeve straže. Vojak je večkrat ustrelil nanj. Kroglo so zgrešile cilj.

V tej palaci se je vršila kabljena seja.

Drugi atentat na Mussolinija je bil izvršen v rimskem predmestju, ko se je peljal ministrski predsednik v avtomobilu na izprehod.

Nanj je prežal vojak, ki je pričel streljati iz kratke razdalje, a ga ni zadel.

Mussolini je odgovoril z ognjem ter ga težko ranil.

Napadalca so arirali.

VOLSTEAD SE JE VRNIL DOMOV.

Washington, D. C. 13. aprila. — Andrew Volstead je danes odpotoval iz Washingtona, ker ni bil zopet izvoljen v kongres.

Fotografom se ni pustil slikati.

TRIJE IZ ISTE DRUŽINE NA ENKRAT ZBLAZNELI.

Chicago, Ill. 13. aprila. — Izvenci glede živčnih bolezni se zelo zanimajo za slučaj, katerega je objavil neki zdravnik. Trije člani Collinsonove družine so istočasno zblaznili. Vsi trije zblazni so bratje. Zdravniške oblasti bodo načineno preiskalo ta slučaj.

BUTLEGARJI SO UKRADLI PROHIBICIJSKEMU ŠEFU AVTOMOBIL.

Washington, D. C. 13. aprila. — Držni butlegarji so včeraj zvečer ukradli avtomobil prohibicijskega komisarja Haynesa. Tako vsaj zatrjuje komisar Haynes. Avtomobil je bil ukraden, ko je bil komisar v gledališču. Pozneje so dobili avtomobil sto milij vstran ter ga pil po gostilnah tekem poti v Detroitu.

KOMPLOT PROTIV SOVJETSKI VLADI.

Kodanj, Danska, 13. aprila. — V Moskvi so oblasti arretirale 150 članov neke tajne družbe, ki je namenala strmolagiviti sovjetski vladni vsebini.

Tako poročajo iz Helsingforsa. Oblasti so baje tudi zaplenile tajne skladničke orožja.

V zaroti so bili zapleteni tudi vladni uradniki.

SPLOŠNA SITUACIJA GLEDE PORURJA

Angleži sicer ne odobravajo okupacije Ruhr okraja, vendar pa pričakujejo, da bodo Franci ostali tam, dokler ne bo storila Nemčija prvega koraka v smeri proti miru. — Kdaj se bodo cete umaknile in kako hitro se bodo umaknile.

London, Anglija, 13. aprila. — Čeprav angleška vlada ne odobrava francoskega zasedanja Ruhr okraja, kajti kot vlada praktično mislečega naroda ne pričakuje, da bi Francija dosti dobila iz Ruhrja, a obenem je tudi mnenja, da ne bo Francija toliko časa zapustila Ruhrja, dokler ji ne bo zagotovljeno primerno odpalčevanje vojne odškodnine.

To je sedanje naziranje angleškega kabineta, katero je slednji sporočil francoskemu poslaniku, grofu de Stauffenbergu, tekom nekega pogovora, ki se je vršil med poslanikom in angleškim ministrskim predsednikom Bonar Lawom.

Pogovor je trajal približno pol ure in kljub napovedovanju v dobro informiranih krogih, ni predložil francoski diplomati nobenega novega načrta glede reparacij. Časnikarski poročevalec je nasprotno izvedel, da so izpolnili večji del sestanka resni napori francoskega diplomata, da dobi polne informacije glede sedanjega stališča Bonar Lawa.

Angleški ministrski predsednik je baje govoril povsem odkrito, da se zdi angleški vladni vrednostni in politični ustolički, kajti včeraj, da je bil mrtev, da morajo Angleži kot pameten trgovski narod priznati završeno dogajajo, namreč da so se Franci v polne mpolastili Ruhr okraju in da ne bodo šli domov, dokler ne bodo dobili od Nemčije polnih jamstev, da bo placa vojno odškodnino, določeno z reparationi. Prvič, v kakem obsegu, bodo cete umaknjene, in drugič, s katerim se je izločilo.

Angleški ministrski predsednik je soglašal s poslanikom, da mora priti prva poteza za mir iz Ljubljane. Ko bo stavlja Nemčija konkretno ponudbo, bo angleška vlada pripravljena razpravljati o njej, z ostalimi zavezniki. V oficijenih krogih prevladuje danes utis, da se ne čuti francoski ministrski predsednik Poineare več tako varnim na svojem stolčku in odkar je imel važne konference z Belgijo, ki je na vse mogoče načine prizadeval dobiti vladni vrednostni in politični ustolički, ki so prišli iz francoskih virov in v katerih se je glasilo, da Anglija sedaj odobrava pustolovstvo Francozov v Porurju.

Pr

Ljubice Habsburžanov.

(Nadaljevanje.)

V poznejših vojnah je poveljeval leta 1815. avstrijskim rezervam in je prisilil trdnjavko Hueningen h kapitulacijo. Nato se je umeknil spet v zasebno življenje in živel največ v alpskih deželah, posebno na Štajerskem, kjer se je z glavnem mestu Gradeu pečal z naravoslovnimi in zgodovinski mi študijami ter ustanovil muzej.

Janez Orth.

Mlada družina z Dunaja, sedajoča iz starejšega gospoda, — starejše dame in treh mladih dežlet, je sedela v gozdu na Semmeringu, zabavajoč se z veselim kramljjanjem. Naenkrat jih je vznemiril in preplašil strel in takoj nato je skočil iz goščice srujak ki je nedaleč od njih omahnil na tla.

Med tem ko so si deklice pravkar ustreljeno žival ogledovale, se je pojavil lovec in kakor je že navada v takih slučajih, se je razpredel takoj pomence in rodbina je prestočeno dala pa znanje, da bi ji bilo v veliko veselje, če bi ostanek dneva prebil v njeni družini. Neznan lovec je rad ustreljal težji, saj so bile neznanke deklice v resnici lepe in najmlajša od njih se je posebno odlikovala z nenavadno prikupnostjo. Predstavil se je torej rodbini: — Janez Orth z Dunaja.

Po medsebojnih poklonih je sledilo predstavljanje rodbinskih članov: — Imenujem se Stuber, to je moja soprona in to so moje hčerke, Lorinka, Ivanka in Ljudmila.

Janez Orth se je smehljal.

— Stuber! Dame so pri gledaličku, kajne da! — Imenujem slučaj zame. Jaz sem velik prijatelj glešča in sem za gledaličko tudi že zložil nekatere maleknosti.

To priznanje je zbudilo takoj veliko radovednost. Ljudmila ni pozabila vprašati, kakšne vrste so omenjeni umotvori, in gospod Stuber, če so že kam oddani za proizvajanje. Ko so izvedeli, da gre za batka, ki je bil že predložen dvorni operi v očeno, se je zanimanje zvišalo tembolj, ker je bila Ljudmila gledališka plesalka. Gospod Orth se je ponudil, da jima prednasa svojo skladbo, kar so vsi z navdušenjem sprejeli in takoj odločili za to prihodnji dan. Medtem je prišel k družbi sprejavevalec gospoda Ortha. Ta mu je s pogledom naznačil, da ne želi biti spozman, in mu naročil, naj spravi srujaka v stanovanje gospoda Stubla.

Ker se je že približal večer, se je podala cela družina na pot proti domu. Janez Orth je ponudil roko Ljudmili. Bilo jima je, kakor bi se že davno poznala, in lahko stisk roke je Ljudmila brez pomisla vrnila. Prekmalu je prila družba na kolodvor, odkoder se je odpeljala na Dunaj.

Pred imenom Janez Orth se je skrival nadvojvoda Janez Salvator navadno, če se je srečal z neznanimi ljudmi iz ljudstva, kar se je prinjegovi priljubnosti prav pogosto zgodilo. Ta pseudonim, katerega ni nikoli izdal, je ostal popolnoma neznan, medtem ko so druga njegova imena, kakor Janez Traun ali Janez Traunstein, Dunajčani dobro poznali.

Nadvojvoda je čutil, da je dekle manj napravila globok vtip in da njegovo zanimanje zanj ni samo trenutno, kakor je to pogosto pri visokih gospodih. Spominal se je posameznih dogodkov pravkar minulega večera, toda obenem se mu je pojavila v duhu visokostreča vojaška oseba, nad katere imenom je plavala krona, postava nadvojvode — in poleg nje plesalka mečanskega rodu.

Ljudmili je na dan po srečanju v gozdu močno bilo sreča. pride ali ne pride? Določenega časa kar ni mogla pričakati. Njena sestra, ki je imela prej razmerje z knezem Egonom Fuerstembergom, jo je dražila s trditvijo, da je zanj ljubljena, za kar je Ljudmila vsa zaredovala.

Slednji je proti večeru pri-

Stublovih nekdo pozvonil in težko pričakovani Janez Orth se pojavi. Slavnostno pogrnjena miza je bila že pripravljena in gospa Stublova je zbrala vso svojo umetnost, da bi gostu predložila kar najbolje pripravljeno večerjo. Takoj po večerji je Janez Orth sedel v klavirju, da zaigra, kakor je bil obljudil, svoj balet. Milka — tako so jo doma ponavadi klicali — ni sputila oči ž njega in po končani igri sta se dolgo razgovarjala. Dekle je sreča Janeza Ortha naravnost očaralo, in tudi ona si ni mogla prikriti, da se zanima zanj — . Ko sta se poslovila, sta oba že vedela, da se ljubita, in obljubila sta si, da se bosta kmalu v večkrat videla.

Ta ljubezen je nadvojvodo zelo osrečila in razveselila. Saj je naenkrat dekle, ki se je vnelo v ljubezni zgodil do njegove osebe, ne da bi sluhilo njegov stan in rod, ker se je izdajal za inženirja.

Dokler je imel nadvojvoda dopust, je bil pri Stublovih vsakdanji gost. Ko pa je moral oditi v Lin, kjer je bil v posadki, se je razvilo med njima živahno dopisanje. Različne prilike, med drugimi neka kirk, so opozorile dver na razmerje nadvojvode in plesalcev. Na najvišjem mestu so nadvojvodo nepriznano gledali zaradi njegovega vojaškega pisateljevanja. To ljubezensko razmerje pa je razpoloženje proti njemu še zvišalo. Cesar ga je po-klical k sebi, da mu razoden je sram, ker je sploh kdaj slavo iskal.

Kakor meteor se je hipoma zasvetil na italijanskem literarnem nebesu Gabriele d'Annunzio. A obenem se je posvetilo ime velike umetnice Eleonore Duse. Ta žena je posadila dotele neznanega in nepriznavanega poeta iz teme na najzarkješke solnee. Duse je dvigala njegove papirnate, a jezikovno in stilistično krasne drame do največjega uspeha. Ko se je začela starati, jo je ostavil, oplenjeno in literarično osramočeno. Duse se je umaknila v samoto, d'Annunzio pa je živel podesetereno.

Znal si je pridobiti kliko, ki mu je delala hrupno reklamo, in celo največji kandal so se mu izpreminjali v uspehi. Italija je nepriznana govorila in čitala "Božanski" Gabrieli. Ljubljane je menjal hitreje nego kravate, dvobojeval se je in tozal z zakonskimi in samskimi možnimi, dame in ženske so javno pričakale in pretepile zanj. Pisarilo se je o njegovih dolgovih in pustolovih, in nepriznano nepriznano gledali zaradi njegovega vojaškega pisateljevanja. To ljubezensko razmerje pa je razpoloženje proti njemu še zvišalo. Cesar ga je po-klical k sebi, da mu razoden je sram, ker je sploh kdaj slavo iskal.

Niti prestolonasledniku se ni posrečilo izpremeniti nevolje dvora nasproti nadvojvodi Janezu. Zaman je poizkusil Rudolf praviti svojega prijatelja, da bi pustil Milko Stublovo. Zaman mu je razlagal, da dekle vendar ne bo zahtevalo, da se žijo oženi. — Njegova razloga je tem bolj utrdila v Janezu odzor; dejal mu je da nikakor ne namenava varati Milke, ki je itak zaradi njega že davno zapustila gledaličko. Tu ni preostalo Rudolfu nič drugog kot poudariti, da je dvor o tem že obveščen in da je tam natanko znan, da občuje s Stublovimi pod drugim imenom, da je Milko obljubil zakon itd. Na dvoru so bili nič nenavadnega; tam ni nikoli zmanjkalo klečeplazov. Tako so vsemili, zasedovali in spletarili, da bi se prikupili in okriti.

Rudolf je rotil Janeza, naj vsaj zaradi cesarja napravi konec svojemu ljubezenskemu razmerju, in tudi na mater ga je spominjal. — Toda tudi to ga ni genilo; postal je pri svojem rekoč: — Nič ne pomaga. Rudolf, Milka Stublova bo postala moja žena. Rajši ne govorja o tm!

Nadvojvodom so se zbirali zdaj temni oblaki in za vihar se je kmalu načel vzrok v krščevi vojaških predpisov; napotil se je v prosinec v London, ne da bi bil zaposril dovoljenja.

Medtem ga je poklicala k sebi mati. Hotel je, da se odzove, zanj je zelo častil in vroče ljubil. Kljub temu je bil globoko prepričan, da niti nji na ljubo ne more odnehati, temveč mora ostati neizprosen, in to mu je svetinja zelo oteževalo. In bilo je tudi genljivo svetinja, ko mu je mati padla v naročje, in solze so mu stopile v oči, ko ga je nežno in obenem otočno govorila: — Sin moj! — In nastal je med obema genljivo trenotek. Stara nadvojvodinja mu je razdelila, kaj trpično jeno materinsko srečo, in poskušala je na vse načine s potudarjanjem njegovega rodu, da bi ga odvrnila od njegove namere in mu je obenem pojasnjevala, kaj mu grozi v njegovem visokem stališču.

Janez je samo zmajal z glavo in dejal:

— Vse je zaman, draga mati! Vem dobro, kaj me čaka, Rudolf mi je povedal že vse. A nikakor se ne uklonom, ker hočem biti že vsaj tako svoboden kakor zadnji podnik njegovega veličanstva. Nikakor nočem s tem jeziti cesar-

ja, kateremu sem zvesto vdan, zahtevam le zase tiste pravice, ki mi gredo!

Margareta Toskanska je videla da ne opravi nič. Stisnila mu je roko in dejala:

— Naj se zgodi, kar hoče; moj sin boš zmerom in boš ostal tudi po tem.

(Dalje prihodnje)

Iz življenja d'Annunzia.

Edini boji, ki jih je izvojeval ta junak, so bili pri ženskah, starih in mladih. — Sedaj, ko ima pleiasto glavo, se je odrekel vsaki slavi. — Pravi, d'aga je sram, ker je sploh kdaj slavo iskal.

Kakor meteor se je hipoma zasvetil na italijanskem literarnem nebesu Gabriele d'Annunzio. A obenem se je posvetilo ime velike umetnice Eleonore Duse. Ta žena je posadila dotele neznanega in nepriznavanega poeta iz teme na najzarkješke solnee. Duse je dvigala njegove papirnate, a jezikovno in stilistično krasne drame do največjega uspeha. Ko se je začela starati, jo je ostavil, oplenjeno in literarično osramočeno. Duse se je umaknila v samoto, d'Annunzio pa je živel podesetereno.

Znal si je pridobiti kliko, ki mu je delala hrupno reklamo, in celo največji kandal so se mu izpreminjali v uspehi. Italija je nepriznana govorila in čitala "Božanski" Gabrieli. Ljubljane je menjal hitreje nego kravate, dvobojeval se je in tozal z zakonskimi in samskimi možnimi, dame in ženske so javno pričakale in pretepile zanj. Pisarilo se je o njegovih dolgovih in pustolovih, in nepriznano nepriznano gledali zaradi njegovega vojaškega pisateljevanja. To ljubezensko razmerje pa je razpoloženje proti njemu še zvišalo. Cesar ga je po-klical k sebi, da mu razoden je sram, ker je sploh kdaj slavo iskal.

Niti prestolonasledniku se ni posrečilo izpremeniti nevolje dvora nasproti nadvojvodi Janezu. Zaman je poizkusil Rudolf praviti svojega prijatelja, da bi pustil Milko Stublovo. Zaman mu je razlagal, da dekle vendar ne bo zahtevalo, da se žijo oženi. — Njegova razloga je tem bolj utrdila v Janezu odzor; dejal mu je da nikakor ne namenava varati Milke, ki je itak zaradi njega že davno zapustila gledaličko. Tu ni preostalo Rudolfu nič drugog kot poudariti, da je dvor o tem že obveščen in da je tam natanko znan, da občuje s Stublovimi pod drugim imenom, da je Milko obljubil zakon itd. Na dvoru so bili nič nenavadnega; tam ni nikoli zmanjkalo klečeplazov. Tako so vsemili, zasedovali in spletarili, da bi se prikupili in okriti.

Rudolf je rotil Janeza, naj vsaj zaradi cesarja napravi konec svojemu ljubezenskemu razmerju, in tudi na mater ga je spominjal. — Toda tudi to ga ni genilo; postal je pri svojem rekoč: — Nič ne pomaga. Rudolf, Milka Stublova bo postala moja žena. Rajši ne govorja o tm!

Nadvojvodom so se zbirali zdaj temni oblaki in za vihar se je kmalu načel vzrok v krščevi vojaških predpisov; napotil se je v prosinec v London, ne da bi bil zaposril dovoljenja.

Medtem ga je poklicala k sebi mati. Hotel je, da se odzove, zanj je zelo častil in vroče ljubil. Kljub temu je bil globoko prepričan, da niti nji na ljubo ne more odnehati, temveč mora ostati neizprosen, in to mu je svetinja zelo oteževalo. In bilo je tudi genljivo trenotek. Stara nadvojvodinja mu je razdelila, kaj trpično jeno materinsko srečo, in poskušala je na vse načine s potudarjanjem njegovega rodu, da bi ga odvrnila od njegove namere in mu je obenem pojasnjevala, kaj mu grozi v njegovem visokem stališču.

Janez je samo zmajal z glavo in dejal:

— Vse je zaman, draga mati! Vem dobro, kaj me čaka, Rudolf mi je povedal že vse. A nikakor se ne uklonom, ker hočem biti že vsaj tako svoboden kakor zadnji podnik njegovega veličanstva. Nikakor nočem s tem jeziti cesar-

Izvršitev smrtno obsodbe v Mariboru.

Justifikacija morilca Lichtenwalnerja. — Iz življenja pokvarjenega zločinka. — Prikaz krvnika. — Zadnji poskus za govornika. — Zadnji večer in zadnja noč. — Od zločina do zločina. — Prvi umor. — Ločitev zadona. — Usodni večer. — Dvakrat pred poroto — mutec. — Krvnik Mausner.

26. marca ob 7. je zazvonil mrtvica v zvezec svojo ječečo pesem zavrnecu, nad katerim je strogo zakon izrekla svojo najhujšo obsodbo. Na dvorišču okrožnega sodišča je bil obešen 52-letni čevljarski mornar Andrej Lichtenwallner, večkratni morilec, prototip pokvarjenega sroveža. Šel je v smrt brez kesa in brez vidnega znaka strahu. Sele, ko ga je zgrabila krvnikova ruka, je vzpretel ...

Justifikacija Lichtenwallnerja je po prevratu prva smrtna obsodba, ki je bila izrečena v ožji domovini Sloveniji. Naj se o smrtni kazni misli, kakor se hoče, dejstvo je, da so se v zadnjem času prav posebno v maribor. okrožju kar vrstili strahoviti slučaji umorov, ki so v svoji bestialičnosti podobni nekaterim prototipom pokvarjenega sroveža. Šel je v smrt brez kesa in brez vidnega znaka strahu. Sele, ko ga je zgrabila krvnikova ruka, je vzpretel ...

Justifikacija Lichtenwallnerja je po prevratu prva smrtna obsodba, ki je bila izrečena v ožji domovini Sloveniji. Naj se o smrtni kazni misli, kakor se hoče, dejstvo je, da so se v zadnjem času prav posebno v maribor. okrožju kar vrstili strahoviti slučaji umorov, ki so v svoji bestialičnosti podobni nekaterim prototipom pokvarjenega sroveža. Šel je v smrt brez kesa in brez vidnega znaka strahu. Sele, ko ga je zgrabila krvnikova ruka, je vzpretel ...

Justifikacija Lichtenwallnerja je po prevratu prva smrtna obsodba, ki je bila izrečena v ožji domovini Sloveniji. Naj se o smrtni kazni misli, kakor se hoče, dejstvo je, da so se v zadnjem času prav posebno v maribor. okrožju kar vrstili strahoviti slučaji umorov, ki so v svoji bestialičnosti podobni nekaterim prototipom pokvarjenega sroveža. Šel je v smrt brez kesa in brez vidnega znaka strahu. Sele, ko ga je zgrabila krvnikova ruka, je vzpretel ...

Justifikacija Lichtenwallnerja je po prevratu prva smrtna obsodba, ki je bila izrečena v ožji domovini Sloveniji. Naj se o smrtni kazni misli, kakor se hoče, dejstvo je, da so se v zadnjem času prav posebno v maribor. okrožju kar vrstili strahoviti slučaji umorov, ki so v svoji bestialičnosti podobni nekaterim prototipom pokvarjenega sroveža. Šel je v smrt brez kesa in brez vidnega znaka strahu. Sele, ko ga je zgrabila krvnikova ruka, je vzpretel ...

Justifikacija Lichtenwallnerja je po prevratu prva smrtna obsodba, ki je bila izrečena v ožji domovini Sloveniji. Naj se o smrtni kazni misli, kakor se hoče, dejstvo je, da so se v zadnjem času prav posebno v maribor. okrožju kar vrstili strahoviti slučaji umorov, ki so v svoji bestialičnosti podobni nekaterim prototipom pokvarjenega sroveža. Šel je v smrt brez kesa in brez vidnega znaka strahu. Sele, ko ga je zgrabila krvnikova ruka, je vzpretel ...

Justifikacija Lichtenwallnerja je po prevratu prva smrtna obsodba, ki je bila izrečena v ožji domovini Sloveniji. Naj se o smrtni kazni misli, kakor se hoče, dejstvo je, da so se v zadnjem času prav posebno v maribor. okrožju kar vrstili strahoviti slučaji umorov, ki so v svoji bestialičnosti podobni nekaterim prototipom pokvarjenega sroveža. Šel je v smrt brez kesa in brez vidnega znaka strahu. Sele, ko ga je zgrabila krvnikova ruka, je vzpretel ...

Justifikacija Lichtenwallnerja je po prevratu prva smrtna obsodba, ki je bila izrečena v ožji domovini Sloveniji. Naj se o smrtni kazni misli, kakor se hoče, dejstvo je, da so se v zadnjem času prav posebno v maribor. okrožju kar vrstili strahoviti slučaji umorov, ki so v svoji bestialičnosti podobni nekaterim prototipom pokvarjenega sroveža. Šel je v smrt brez kesa in brez vidnega znaka strahu. Sele, ko ga je zgrabila krvnikova ruka, je vzpretel ...

Justifikacija Lichtenwallnerja je po prevratu prva smrtna obsodba, ki je bila izrečena v ožji domovini Sloveniji. Naj se o smrtni kazni misli, kakor se hoče, dejstvo je, da so se v zadnjem času prav

SKARAMUŠ

Spisal Rafael Babatini.

Za "Glas Naroda" poslovodil G. P.

74

(Nadaljevanje.)

Prijatelji de la Tour d'Azyrja so izgledali resni, vznemirjeni. Bilo je res naravnost nevrjetno, da se je ta veliki gospod tako da leč spozabil, da se je spustil v preprič s kanalom zakotnega odvetnika in sabljača. Še hujše pa je bilo, da se je s tem prepiron osmešil.

— Jaz sem se jim postavil nasproti! — je rekel Andre-Louis začudeno. — Oprostite, gospod markij, oni so se mi postavili na sproti in sicer tako bedasto. Suvali so me, me klofutali, mi stopali po prstih ter me obkladali z grdimi priumi. Kaj za to, če sem borilni mojster? Ali se moram raditega izpostavljati vsem načinom grdega postopanja od strani vaših prijateljev, ki nimajo nikakih manir! Če bi bili preje izvedeli, da sem borilni mojster, bi bile njih manire najbrž boljše. Nikakor pa se ne sme dolžiti mene za to. Kakšna krivica!

— Komedijsant, — je rekel markij zaničljivo. — Ali izpremeni to celo zadevo? Ali so bili možje, ki so vam stopili nasproti ljudje, zive od meča kot vi sami?

— Ravno nasprotno, gospod markij, našel sem, da so to možje, ki presemetljivo lahko poginejo od meča. Ne morem si predstavljati, da bi želeli pridružiti se njih številu.

— In zakaj, če smem vprašati?

Lice markija je bilo rdeče kot škrlat.

— O, je rekel Andre-Louis, ki je pri tem dvignil obrvi ter prčel počasi s povidkami govoriti. — Ker imate rajše lahke žrtve, gospod Lagrone in Vilimorine tega sveta, priproste ovčice za vas mesarski nož. Raditega.

Tedaj pa ga je udaril markij v lico.

Andre-Louis je stopil korak nazaj. Njegove oči so za trenutek zarele. V naslednjem trenutku pa je smehljaje zrl v lico markija.

— Torej nič boljši kot ostali! Dobro, dobro! Prosim vas, zapomnite si, da se zgodovina ponavlja, — z gotovim izpremembami. Ker mi mogel ubogi Vilimorin prenesti podlaži, katero ste mi zabrusili v obraz, vas je udaril. Ker ne morete prenesti vi enako podle resnice, kateri sem dal izraza, ste me udarili. Podlost pa je v vsakem slučaju na vaši strani. V onem kot tem slučaju je za onega, ki je udaril ... Prenehajte! — Zakaj govoriti? Vi vester, kaj je to. Vi sami ste napisali to onega dne o strinjuvaščega preveč ročnega mera. Sestati se hočem z vami, če želite, gospod.

— Kaj drugega mislite, da želim? Govoriti?

Andre-Louis se je obrnil proti svojim prijateljem ter vzdihnil. — Torej nadaljni izprebod v Bois. Izak, bodi tako prijažen ter se domeni z enim teh prijateljev gospoda markija ter določi za deveto uro jutri zjutraj, kot ponavadi.

— Ne jutri, — je rekel markij na kratko Le Chapelierju. — Imam sestanek na deželi, katerega ne morem preložiti. Chapelier se je ozril na Andre-Louisa.

— Potem v nedeljo zjutraj ob isti uri, v večjo udobnost gospoda markija.

— Jaz se ne borim v nedeljo. Nisem pogan, da bi kršil sveti dan.

— Dobri Bog gotovo ne bo zameril kavalirju markijeve kakovosti radi take malenkosti. Pa odredi za ponedeljek. Izak, če ne bo kak praznik ali če ne bo imel gospod markij zopet kak opravek na deželi. Vse prepričam tebi.

Priklonil se je izrazom človeka, katerega trapijo take podrobnosti. Prijel je Kerdaina pod pažduho ter odšel.

— Moj Bog, moj Bog, — je stekal pošteni Bretomec, ki ni mogel razumeti obnašanja Andre-Louisa. — Kakšne trike imate!

— Seveda jih imam. Naučil sem se jih od njih.

Andre-Louis se je zasmajjal. Bil je izvrstne volje. S tem pa je bil tudi Kerdain pridružen skupini onih, ki so domnevali, da je Andre-Louis človek brez sreči in vesti.

V svojih "Priznanjih" pa nam pripoveduje, da je padel onega večera na kolena, da stopi v duševni stik s svojim dragim mrtvim prijateljem Filipom in da pokliče njegovega duha za pričo, da je pripravljen storiti zadnji korak v izvršitvi priskege, katero je prisegel nad njegovim mrtvim trupom v Gavrillacu pred dvemi leti.

Deveto poglavje.

RANJEN PONOS.

M. de la Tour d'Azyrjev opravek na deželi na dotično nedeljo je bil sestanek z M. de Kercadioujem. Zgodaj zjutraj se je odpeljal v Meudon ter vsej s seboj zadnjo številko "Les Actes des Apôtres", lista, kojega dočitali na naslov novotarjev so zelo razveseljevali gospoda iz Gavrillacu.

Dvakrat tekom preteklega meseca je de la Tour d'Azyr obiskal de Kercadiouja v Meudonu in pogled na Alino, tako svežo in sladko, je vzbudil v nov plamen vsa staro kopnenja. Hrepelen je po njej kot hrepelenim mi be nebesi. Domnevamo, da je bila ta najčetrtejša strast njegovega življenja. Če bi se ga bila lotila preje v njegovem življenju, bi bil mogoče povsem drugačen človek. Najbolj kruta rana, katero je dobil tekom svojega sebičnega življenja, mu je bila zadana, ko je mu je sporolj po oni aferi v gledališču Feydau, da ga ne more pod nobenim pogojem sprejeti. Z enim samim udarcem je bil oropan ljubice, katero je čistil ter zene, ki mu je postala potrebna kot je potrebna človeku duša sama. Veren svoji besedi, katero je dal madami de Sautron, je prekinil vse stike z Binetom, a moral takoj nato spoznati, da je prekinil Alino vse stike z njim. Se predno pa je mogel jasno misliti ter se uživeti v svoji novi položaji, pa je Binetka izginila in nikdo ni vedel, kam je odšla!

Vsega tega pa je delal krvim Andre-Louisa. Ta nizko-rojeni provincijski cepci ga je zasedovalo kot Nemesis ter postal dejanski ali genij njegovega življenja. In bližal se je poleg tega ponedeljek ... Ni rad mislil na ta ponedeljek. Ni se ravno bal smrti. Bi je prav tako pogumen v tem pogledu kot so ljudje njegovega razreda, preveč junashki v navadnem smislu besede in preveč uverjeni o svoji izurenosti o borenju, da bi le izdaleka mislil na možnost smrtni v dvoboji. Trapila ga je le misel, da obstaja možnost, da pogrne in zrok človeka, ki ga je tako neusmiljeno zasedoval. Skoro je luhko čul nezramni, a vendar sladki glas, ki je objavil zbornici smrt de la Tour d'Azyrja v ponedeljek zjutraj.

Skrusal se je otresti te mudi. Chabillane in de la Motte-Rouyru sta bila sicer izvrstna zabljuča, a noben teh dveh se ni mogel niti izdaleka primerjati z njim. Pojavila se je reakcija, ko se je peljal

po cesti, osvetljeni od septembskega sonca. Postal je bolj samozvesten in navdaha ga je slutnja, da bo zmagal v boju. Mesto da bi se bal spopada v ponedeljek, si je želel, da bi se zavrnil čimprej. Ta spopad mu bo nudil sredstvo, da napravi enkrat za vselej konč temu zasedovanju, kojega žrtev je bil toliko časa. Zdrobiti hoče to nesramno in ustajno bolho, ki ga je ugriznila ob vsaki možni prilik. Ker je postal na ta način bolj upaporn, se mu je prikazala tudi njegova zadeva z Alino v bolj ugodni luči.

(Dalej prihodnjih.)

Iz Slovenije.

Detomorilka.

Mrtvo dete so našli v podstrešju dvoriščnega poslopja gostilne Tolovič v Zagrebu. Detomorilka je bila osumljena gostilniška kuharica Marija Kert, rodom iz Hotemač v kranjskem okraju, ki se je bila ponosi nagloma oddaljila iz službe. Kerna je na policiji dejanje priznala ter izjavila, da je dete položila v podstrešje na tla; kaj se je nadalje zgodilo z njim, ji ni znano. Oddali so jo v bolnico; ko ozdravi, jo izroči sodisce.

Moderno motorno avto-brizgalno je dobila Ljubljana, kar pomenja neprecepljiv napredok v razvoju gasilstva v Ljubljani. Vodo brizgajo lahko naenkrat štiri brizgalke, ki ima vsaka svojo konstrukcijo. Ena meče vodo 30 m visoko.

Posledice izvoza prasičev.

"Jutru" pišejo: Izdelovalci kranjskih klobas in drugih mesnih izdelkov občutijo naravnost katastrofalno te posledice. Tozadnevi obrati po veliki vecini pocivajo. Zaradi pomanjkanja prasičev se cene istin gorostasno dvigajo, tako da stane kilogram mesa po večini že od 28 do 30 din, vstop česar seveda tudi tozadnevi pristni mesni izdelki postajajo že naravnost specjalitet in v kratkem morda tudi še rariteta (redkost).

Narodni dom v Kranju.

Iz Kranja poročajo: Neke vrste ljudem ne daje Narodni dom mirnega spanja. Zaganjajo se pri vseki priliki ob to veličastno stavbo, ki bo kmalu v vsej svoji velikosti zrila na te senečne pritlikavke. Njendar ne mislijo, da s svojim bevskaščanjem morejo še kaj "škodovati". Ti upi so jih že lani splavali po vodi in sedaj si lahko privoščijo popolen mir, ker so na kmetih glede smrek tudi že opravili svoje delo, ki prav lepo karakterizira inje v njihove zapestjanice. V koliko pa je v tem podjetju nastal zastoj, bodo pa sani imeli priliko uveriti se na lieu mesta, če jim še ni znano, da se pozimi ne zida. Nameni, kojim bo stavba Narodnega doma, čim bo dovršena, posvečena, pa so prevzeti, da bi jih napram oksburnim pisacem hoteli pojasnjavati ali celo zagovarjati. In to naj velja enkrat za vselej!

Odlikovanje zaščitnega moža.

Iz St. Vida pri Ljubljani. Bivši naški vodja Janko Žirovnik, sedaj v Borovnici, je bil pred kratkim odlikovan z redom sv. Save, prosvetitelja jugoslovenskega naroda. Njegovo odlikovanje je vzbudilo v nasi občini med vsemi pošteno mislečini veliko zadovoljstvo. Mož, ki je posvetil vse svoje življenje preovetju naše mladine, ki jo je pončeval v svojih prostih urah v petju, kmetijstvu, vrtnarstvu, družbeni obliku ter narodnih in človeških vredinah, iskreno čestitamo k temu odlikovanju in to temu bolj, ker so ga v dobi, ko je vladal na Kranjskem črni klečkalizem, v zahvalo za njegovo neumorno delovanje takorekoč kazensko prestavili iz St. Vida in ga iztrgali svojim ljubljenim učencem. Kraljevo odlikovanje je sedaj oboščilo njegove preganjalce, ki sramežljivo povčajo glave. Njegovi učenci pa mu pripravljajo slavost, da bo spoznala tudi mlajša generacija, kdo je bil priljubljen oče in vzgojitelj St. Vida. Kličemo mu: Na mnoga leta!

Impremembe v državni službi.

V davčni službi so imenovani: Vinko Premk za visejega davčnega upravitelja v Krškem, Vinko Pirnat za davčnega upravitelja pri davčnem okrajinom oblastu v Kranju. Zdravko Stolfa za davčnega upravitelja pri davčnem okrajinom oblastu v Kočevju, Matija Marovič za davčnega upravitelja pri davčnem okrajinom oblastu v Kočevju, Karel Grah za davčnega oficira v Celju, Mijo Fajt za davčnega oficira v Mariboru, Vinko Vovk za davčnega asistenta v Kočevju. Za davčne

ROYAL MAIL

UDOBNO POTOVANJE V EVROPO

Parniki z enim razredom.

Slavna "O" parnika "ORBITA" in "ORDUNA", sedaj imenovana v eno, naročena in trete kabinski parnika, dana izvareno usodo za Hamburg.

Prevozni pravili na drugi razred \$15 in vi. Pravilno na tretji razred \$12 in vi.

Dva izbora nova parnika "ORCA" in "ORIO" imata 1., 2. in 3. razred.

ROYAL MAIL STEAM PACKET COMPANY

SANDERSON & SON, Inc. AGENTJE

25 Broadway, N. Y. ali lokalni agenca.

Harding, Cherbourg in Bremen; Rotterdam, Boulogne.

15. maja:

Berengaria, Cherbourg; Pittsburgh, Cherbourg.

16. maja:

Paris, Havre; Belgenland, Cherbourg; Conte Rosso, Genoa; Seydlitz, Bremen; Saxonia, Hamburg.

17. maja:

Kronland, Cherbourg in Hamburg; Hansa, Hamburg.

18. maja:

Olympic, Cherbourg; Roussillon, Havre; Geo. Washington, Cherbourg in Bremen; Orduna, Cherbourg in Bremen; Volendam, Boulogne; Saxonia, Cherbourg; Andania, Cherbourg.

19. maja:

France, Havre; Zealand, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen; Ohio, Cherbourg in Bremen; Volendam, Boulogne; Hansa, Hamburg.

20. maja:

Mount Clay, Hamburg; Finnland, Cherbourg.

21. maja:

Majestic, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen; Ohio, Cherbourg in Bremen; Volendam, Boulogne; Hansa, Hamburg.

22. maja:

Aquitania, Cherbourg.

23. maja:

Mauretania, Cherbourg; Reliance, Cherbourg in Hamburg.

24. maja:

Homerik, Cherbourg; Reliance, Cherbourg in Hamburg; Mount Clinton, Hamburg.

25. maja:

Homeric, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen.

26. maja:

Mauretania, Cherbourg; Reliance, Cherbourg in Hamburg; Mount Clinton, Hamburg.

27. maja:

Rochambeau, Havre; Finland, Cherbourg in Hamburg; Bayreuth, Hamburg.

28. maja:

La Savoie, Havre; Pres. Fillmore, Cherbourg in Bremen; Veendam, Boulogne.

29. maja:

La Savoie, Havre; Pres. Fillmore, Cherbourg in Bremen; America, Hamburg.

30. maja:

Lapland, Cherbourg.

31. maja:

Rochambeau, Havre; Finland, Cherbourg in Hamburg; Bayreuth, Hamburg.

32. maja:

La Savoie, Havre; Pres. Fillmore, Cherbourg in Bremen; America, Hamburg.

33. maja:

La Savoie, Havre; Pres. Fillmore, Cherbourg in Bremen; America, Hamburg.

34. maja:

</div